

Els Barris de *Palma*

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Número 34 • 1995

Promomallorca

Església parroquial de la Soledat

La Soledat és considerat un dels barris més populars de Palma, per la seva història, el seu emplaçament i la composició dels seus habitants. Situat a l'antiga confluència dels camins de Sineu i Manacor, el primer nucli de població es conformà als voltants del convent de Nostra Senyora de la Soledat, del qual prengué el nom. Això no obstant, fins a mitjan segle XIX era una àrea d'horts i petites propietats amb unes característiques agrícoles. Durant la segona meitat del segle, s'hi bastiren algunes fàbriques, entre les quals hi destacava can Ribes, i com a conseqüència d'aquest fet s'inicià la construcció d'habitatges per a obrers i un nucli petit de població. Paral·lelament, s'establí l'Hort del Ca i es féu cada cop més necessari aprovar un pla d'eixample a la zona. No obstant aquestes necessitats, les disposicions de caràcter militar retardaren l'aprovació definitiva. Al final del segle XIX, el barri estava ja consolidat tot i que es desenvolupà definitivament el decenni de 1930. Can Ribes, Calçats Salom i la Fundició Mallorquina foren les empreses més significatives i configuraren la Soledat com un barri obrer, lluitador, popular i amb una gran capacitat de generar iniciatives associatives. Basta una mirada retrospectiva a la història de l'esport en aquella zona per adonar-nos del seu caràcter popular.

Població

531 - 533

El barri es divideix tradicionalment en nord i sud, separats pel carrer de Manacor. Té una població de 9.312 habitants, 7.177 dels quals resideixen a la Soledat nord. La zona va acollir gran part dels primers immigrants arribats a Mallorca.

Revisió

534 - 535

Entre les reformes principals hi ha prevista la pavimentació i drenatge d'una sèrie de carrers i s'estan ocupant alguns terrenys que s'han de convertir en espais lliures. Pel que fa a l'aprovació inicial, s'ha aprovat la realització de sis espais lliures i un equipament sociocultural.

Plànol

536

Història

537 - 539

L'origen de la Soledat es remunta al final dels segle XVI la creació del convent i església de la Mare de Déu de la Soledat, de l'orde dels Mínims. A mitjan segle XIX s'establí l'Hort del Ca i s'instal·là la fàbrica de can Ribes, fets que hi provocaren la creació d'un nucli de població. Ben aviat esdevengué un barri obrer, que cresqué sobre tot a partir del decenni de 1920.

Patrimoni

539 - 541

El barri es consolidà als voltants dels centres fabrils, molts dels quals han desaparegut. En canvi, continua tenint totes les característiques d'un barri obrer, amb habitatges populars, petits i modestos, gairabé rurals. No hi ha catàleg municipal d'edificis protegits.

Vida social

541 - 542

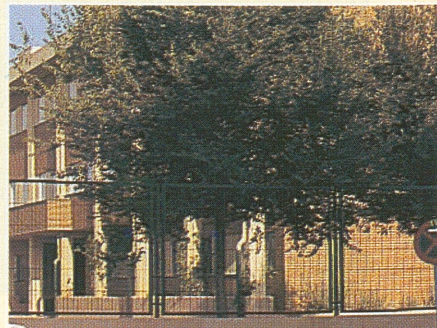
A la Soledat sempre hi hagué una

vida social intensa sobretot de caràcter popular. Primer foren els grups republicans i obreristes per una banda, i la parròquia i les monges per l'altra. Ja a partir del decenni de 1930 hi han destacat els cinemes i les sales de festa. També hi ha hagut una tradició esportiva rellevant.

El moviment associatiu

543

Pel que fa a les entitats associatives hi destaca l'associació de Veïns, creada el 1987. Hi ha diverses societats esportives, especialment de futbol i patinatge. La parròquia, des de la seva creació, ha tengut una rellevància especial en la creació i promoció de grups de diferents tipus.

POBLACIÓ

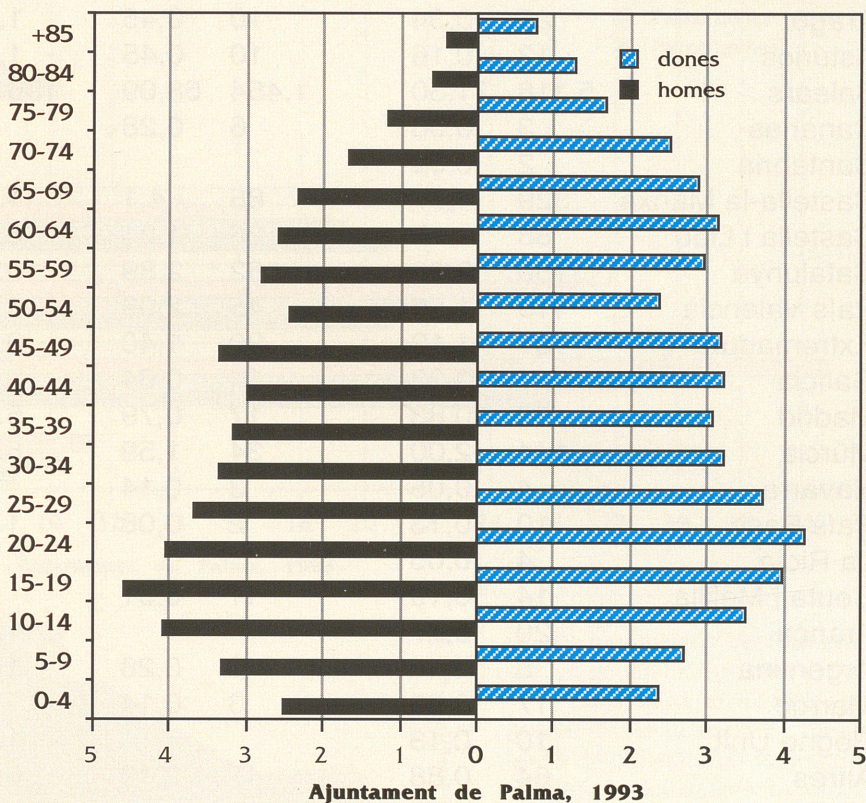
La Soledat és un nucli que forma part de les barriades de Palma i que sovint es divideix en dos sectors, nord i sud, separats pel carrer de Manacor. Els límits del barri són: al nord Son Canals i Son Gotleu, al sud el Polígon de Llevant, a l'est l'Estadi Balear i a l'oest Pere Garau.

En aquest zona, s'hi instal·laren les primeres onades d'immigrants, fet que va provocar un considerable creixement urbanístic de l'antiga barriada. Així, s'hi troben habitatges unifamiliars i blocs de pisos més recents. El sector sud és el que presenta els habitatges en pitjors condicions i es troba en un procés de degradació accelerat amb importants demandes socials.

La població total del conjunt és de 9.312 habitants, que suposen un 3% de la població de Palma. Aquesta població es troba repartida molt desigualment entre la Soledat nord (7.177 h) i la Soledat sud (2.135 h). La mateixa diferència es repeteix en la superfície del barri ja que la Soledat nord, amb 32,58 ha, triplica l'extensió del nucli de la Soledat sud, amb tan sols 10,75 ha.

Els dos factors abans esmentats, població i extensió, tenen com a conse-

PIRÀMIDE DE POBLACIÓ DE LA SOLEDAT, 1992

Habitatges populars del barri

qüència unes densitats molt elevades respecte a la mitjana de Palma (13,93 h/ha). Així, el sector nord de la barriada té una densitat de 220,28 h/ha i el sector sud, 198,6 h/ha.

L'estructura de la població per edat i sexe

La distribució de la població de la barriada per sexe i edat no presenta cap característica destacable, si bé cal fer notar el percentatge més elevat de població jove de la Soledat sud respecte de la Soledat nord.

Si analitzam el grup dels 0 als 14 anys, podem comprovar com el percentatge de la Soledat nord (17,72%) es troba per sota de la xifra de Palma (18,31%), mentre que el de la Soledat sud (21,26%) és superior.

En el grup de població adulta apareixen certes diferències entre els dos sectors de la Soledat, essent del 67% per a la zona nord i del 63% per a la sud. En

...

aquest cas la mitjana de Palma és del 68,23%.

Els majors de 65 anys representen a la Soledat nord el 15,27% i a la Soledat sud el 15,74%, xifres molt similars i sensiblement superiors a la dada global de la ciutat, que és del 13,46%.

El grup d'edat més nombrós, en el cas dels homes, és el que va dels 15 als 19 anys. En el cas de les dones el grup majoritari és el dels 20-24 anys.

La immigració

Si analitzam la procedència dels habitants del barri de la Soledat cal destacar que, tot i que es tracta d'una zona que va acollir gran part dels primers immigrants arribats a Mallorca, els percentatges de residents nascuts a les illes superen la mitjana de Palma (64,60%). La població autòctona resident a la Soledat nord suposa un 71,3% i a la Soledat sud un 68,09%.

El grup d'immigrants, que dividim en espanyols i estrangers, es reparteix de la manera següent: els nascuts a la península suposen el 27,08% a la Soledat nord i el 29,3% a la Soledat sud. Dins aquest grup els més nombrosos són els d'Andalusia i els de Castella-la Manxa. Per al cas de Palma aquest col·lectiu representa el 31,59%.

Dels estrangers que han optat per fixar la seva residència a la Soledat, la comunitat més nombrosa és la formada pels portuguesos.

...

La Soledat nord

La Soledat sud

Palma

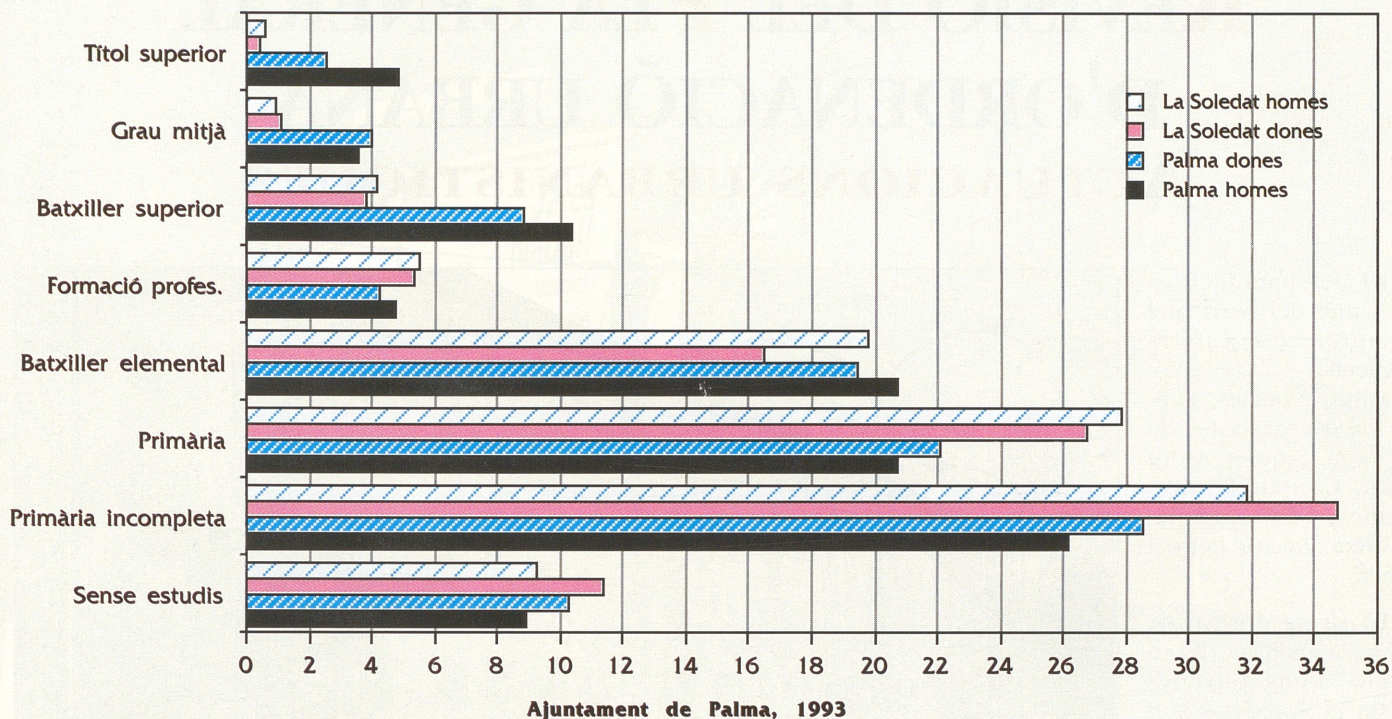
origen	població	%	població	%	població	%
Andalusia	872	12,1	247	11,52	36.245	11,92
Aragó	25	0,34	10	0,45	1.975	0,64
Astúries	12	0,16	10	0,45	1.095	0,36
Balears	5.118	71,30	1.454	68,09	196.721	64,69
Canàries	3	0,03	6	0,28	685	0,22
Cantàbria	2	0,02			484	0,15
Castella-la Manxa	329	4,57	88	4,1	11.191	3,68
Castella i Lleó	88	1,17	26	1,21	6.003	1,97
Catalunya	150	2,06	62	2,89	10.063	3,30
País Valencià	115	1,59	45	2,09	6.528	2,14
Extremadura	81	1,12	30	1,40	3.827	1,25
Galícia	27	0,32	14	0,64	3.286	1,08
Madrid	60	0,83	17	0,79	5.798	1,90
Múrcia	144	2,00	34	1,59	5.707	1,87
Navarra	4	0,05	3	0,14	454	0,14
País Basc	10	0,13	2	0,08	1.442	0,47
La Rioja	4	0,05			328	0,10
Ceuta i Melilla	14	0,19	11	0,51	966	0,31
França	20	0,27			1.595	0,52
Argentina	8	0,11	6	0,28	1.386	0,45
Marroc	17	0,23	3	0,14	810	0,26
Regne Unit	10	0,13			1.225	0,40
Altres	64	0,88	47	2,19	6.254	2,18

Font: Ajuntament de Palma (1993)

Carrer de Manacor

NIVELL DE FORMACIÓ DE LA SOLEDAT, 1992

Habitatges populars del carrer de Fornaris

El nivell d'instrucció

La distribució dels nascuts fora de l'Estat espanyol és de l'1,62% a la Soledat nord i del 2,61% a la Soledat sud. El percentatge corresponent a la ciutat es del 3,81%.

El que crida més l'atenció de les dades referides a la formació dels residents a la Soledat és l'elevat percentatge de població que se situa en els dos

nivells més baixos de formació i que en general s'aproxima al 90%.

Al nucli nord, el 42,65% de la població no té estudis, mentre que a la Soledat sud aquest percentatge és del 46,88%. La xifra de Palma per a aquest mateix nivell és d'un 37,12%.

La població amb estudis primaris i batxillerat elemental, que a Palma és d'un 41,17%, a la Soledat assolix valors del 46,13% en el sector nord i del 43% en el sud.

Pel que fa als estudis de formació professional i batxillerat superior, els percentatges corresponents a la zona són: Soledat nord 9,77% i Soledat sud 8,1%, xifres inferiors a la mitjana de Palma (14,22%).

Els titulats mitjans i superiors d'aquest barri representen una part molt escassa de la població, ja que tan sols un 1,45% de la Soledat nord i un 2,02% de la Soledat sud compten amb aquest tipus d'estudis.

En ambdós casos les xifres se situen per davall de la mitjana de Palma (7,49%).

Antònia Ripoll
Josep Benítez
Francesca Vives

REVISIÓ DEL PLA GENERAL D'ORDENACIÓ URBANA ACTUACIONS URBANISTIQUES

a) Pavimentació i drenatge del barri que comprèn els carrers següents:

Randa, Ànimes, Punta, Foners, de la Fe, de la Vega, Siquier, Gorg Blau, Caritat, Ferriol, Prunes, Tou, Moranta, Cabrera, Rector Petro i Amer.

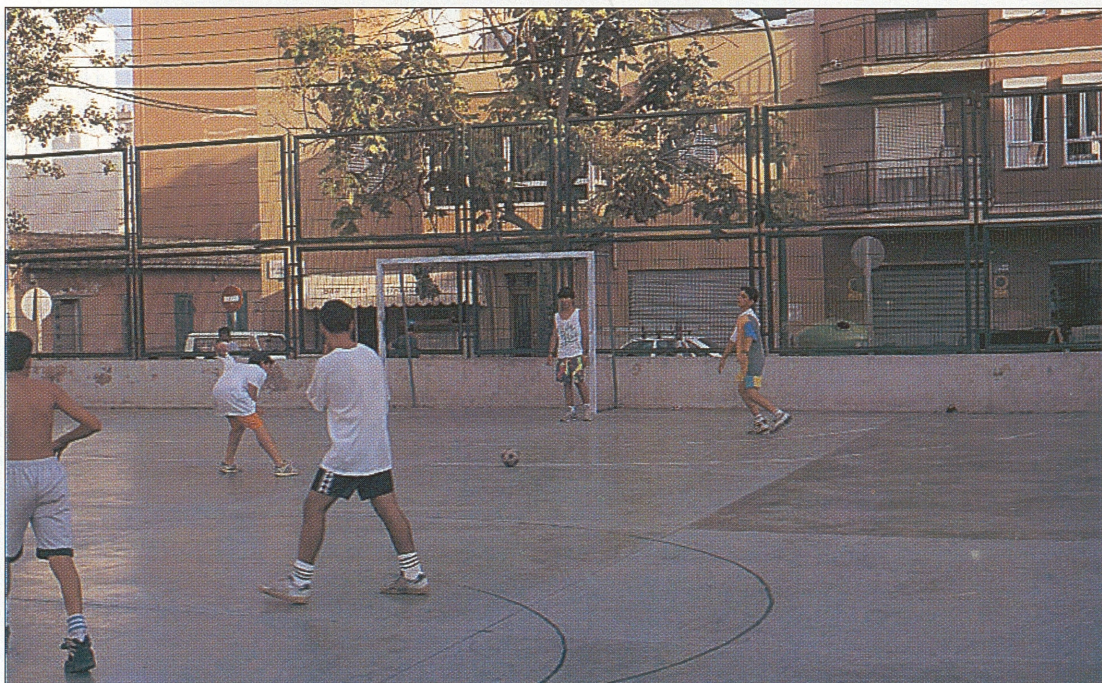
b) Hi ha previst, de forma immediata, l'ocupació d'uns terrenys entre la Soledat i Son Gotleu amb l'objectiu d'executar la zona verda referenciada en el Pla general d'ordenació urbana com E.L. 18./16.1.1.

c) S'han ocupat els terrenys necessaris per a la realització d'una zona verda referenciada en el Pla general d'ordenació urbana com E.L. 20./16.1.1.

Pel que fa a les reformes aprovades provisionalment es pot constatar que s'han de dur a terme sis espais verds, tres dels quals a la Soledat Nord, amb un total de 7.494 metres quadrats, i altres tres a la Soledat Sud, que suposen 2.286 metres quadrats. La suma total de superfície per aquests nous espais lliures serà de 9.780 metres quadrats. En canvi, només hi ha previst un equipament, de caràcter sociocultural.

Habitatges del carrer de Bogotà

Poliesportiu de la Soledat

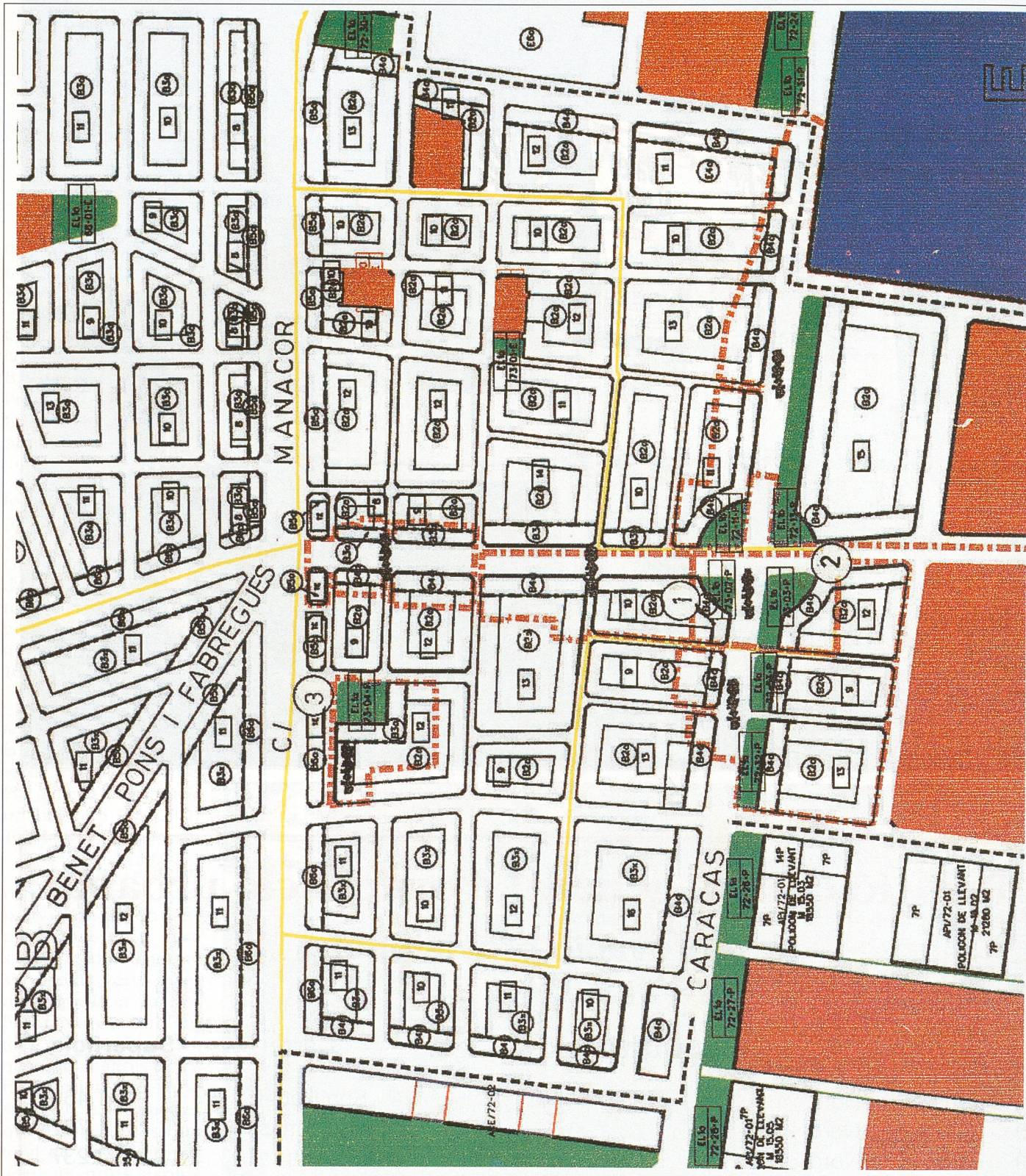

Can Blau

Revisió del Pla general d'ordenació urbana

Aprovació provisional

	<u>Denominació</u>	<u>Carrer</u>	<u>Superfície</u>
1)	Espai lliure, Nord	Son Nadal	1.460
2)	» Nord	Sant Damas	1.797
3)	» Nord	Via de cintura	4.237
4)	» Sud		360
5)	» Sud		1.036
6)	» Sud	Califòrnia	890
7)	Equipament sociocultural	Sant Damas	1.930

- Espais lliures
- Equipaments del barri
- Sistemes i equipaments generals de la ciutat

HISTÒRIA

Comptam amb escassos testimonis que facin referència als orígens del barri. La tradicional abundància d'aigua que hi havia a la zona, pròpia d'una àrea de prat i aiguamolls, permeté des d'antic, la pràctica d'una agricultura de regui i l'existència d'horts, alguns dels quals es troben documentats al final de l'edat mitjana: hort de la Soledat, hort del camí de la Soledat, etc. Era tota aquesta contrada la veritable horta de Palma, d'on procedien bona part de les verdures i hortalisses consumides per la població ciutadana, i fou progressivament desplaçada a mesura que el creixement urbà de la ciutat ocupava els espais exteriors de la murada.

Al final del segle XVI hi tingué lloc l'establiment dels frares de l'orde de Sant Francesc de Paula (mínims). Aquest orde arribà a Mallorca el 1582 i s'instal·là en primer lloc a l'església de Sant Nicolau de Portopí. Era aquest emplaçament, no obstant, un àmbit insegur i exposat a les, aleshores, freqüents incursions pirates. Per aquest motiu els frares demanaren a Jordi Sitges una casa amb una petita església que tenia a les afores de la ciutat, can Blau, on s'unien els camins de Sineu i Manacor. Allà s'allotjaren els religiosos (1582) i dedicaren l'església a la Mare de Déu de la Soledat. Malgrat tot, la salubritat de la zona els provocà constants malalties i abandonaren el lloc pocs anys després (1586). Amb noves esperances hi tornaren deu anys més tard, fins al 1665, en què abandonaren el lloc definitivament per passar prop de la porta de Sant Antoni. Aquell mateix any el convent fou enderrocat i la capella passà a dependre de la parròquia de Santa Eulàlia. Del segle XVIII hi ha poques dades, se sap que la contrada es dedicava a l'agricultura i que hi havia un petit nucli de població, tal com indica el

Església parroquial

Cinema Hispània

Habitatges populars del Montepio

...

mapa del cardenal Despuig (1784).

El 1851 tenen lloc dos fets cabdals per a la futura evolució del barri: la parcel·lació de l'hort del Ca i la instal·lació de la fàbrica de teixits de can Ribes. En relació a això cal tenir en compte que el nucli antic de Palma es trobava completament saturat; moltes empreses hagueren de sortir de la ciutat per establir-se a la perifèria amb l'afegitó que suposaven les ordenances de l'exèrcit que limitaven l'edificació en una distància inferior de 1.250 m. La instal·lació de can Ribes respon a aquests condicionants a la vegada que es degué valorar l'existència d'un petit nucli de residència i aigua abundant, necessària per al funcionament de la maquinària.

A la parcel·lació de l'hort del Ca hi succeí la de l'hort del Colomeret i en darrer terme l'hort de l'Hostalot, aprovada per l'Ajuntament el 1883. El 1880 s'instal·là a la barriada la fàbrica de mistos Roca i també en aquests anys s'obriren algunes gerrerries i una fàbrica de paper d'estraça. La Soledat, juntament amb Santa Catalina es converteix en una de les principals barriades obreres de la Palma del final del s XIX i principi

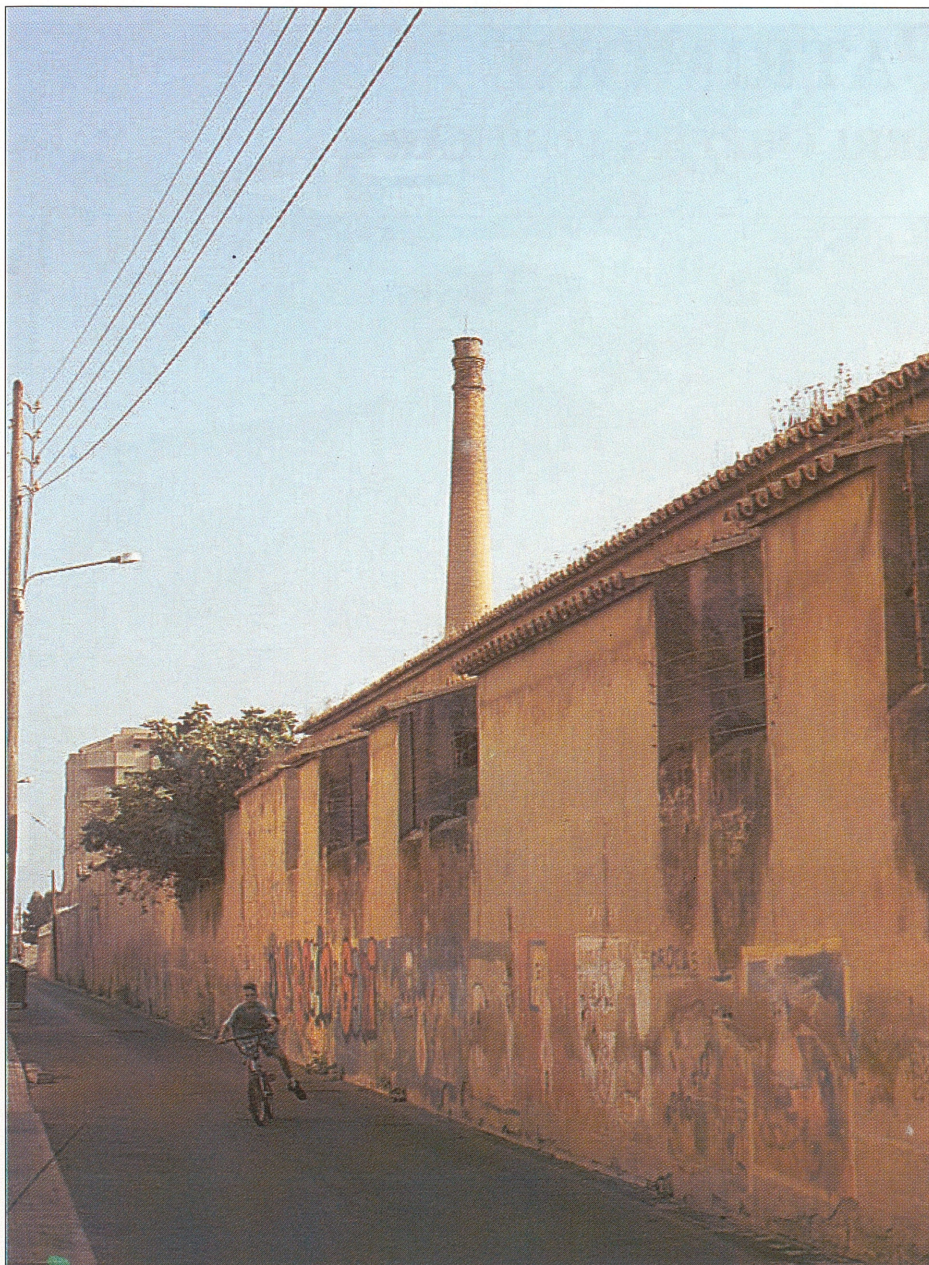

Habitatges de la Soledat Sud

del XX. No és estrany en aquest context la presència d'una societat republicana (1899), un casino i algunes tavernes per a gent obrera. Paral·lelament a aquest

creixement poblacional i econòmic, la presència de l'església es fa més evident. El mes d'abril de 1884 es col·locà

...

Restes d'una antiga fàbrica

...

la primera pedra de la nova església de Nostra Senyora de la Soledat construïda gràcies a la iniciativa del rector de Santa Eulàlia Bartomeu Castell. El projecte fou obra de Pere d'Alcàntara Penya i la seva arquitectura respon a una clara tendència neogòtica. El 1894 fou declarada vicaria *in capite*. En aquests anys cal esmentar també la instal·lació al barri de les monges de la Caritat que ben aviat es dedicaren a l'educació dels infants i al servei de la parròquia.

Al principi del s XX (1905) hi havia a la Soledat 264 cases i 1.240 persones. No obstant això, entre 1920 i 1930, es

donà un gran creixement al barri. L'activitat econòmica contribuï sens dubte a aquest fet: can Ribes durant la Primera Guerra Mundial funcionà a ple rendiment i proveïa diversos països europeus; a la vegada els germans Joaquim i Francesc Janer i Janer crearen la fàbrica Maquinària Agrícola Janer especialitzada en la fabricació d'arades, sembradores i maquinària per a molins d'aigua; paral·lelament, el col·lectiu de corders era cada vegada més nombrós. L'antic nucli de la Soledat no era suficient per allotjar una població creixent i s'urbanitzaren nous espais dedicats encara a l'agricultura. Les velles cases de camp immerses dins el nou teixit

urbà així ho demostren. Aquest creixement exigí també noves infraestructures i serveis. Així, el 1922 s'inaugurà la línia de tramvia Palma-la Soledat, que funcionà fins al 1958, i el 1933, essent batle Emili Darder, es col·locà la primera pedra de l'Escola Pública de la Soledat.

Acabada la Guerra Civil s'instal·laren noves fàbriques a la barriada, com la Fundició Mallorquina, al carrer de Manacor o la de Sabates Salom que produí intensament entre els anys 50 i 60. No obstant foren aquests alguns dels darrers casos d'instal·lació industrial, ja que hi hagué una tendència de les indústries d'abandonar el nucli urbà en favor de la creació de polígons industrials. A partir dels anys 60 la Soledat, com la resta de barris de Palma, quedà immersa en els profunds canvis que el creixement econòmic duia implícit. Progressivament, els solars que ocuparen les fàbriques es convertiren en nous habitatges per la pressió urbanística i la continuada immigració. Els primers immigrants ocuparen inicialment les antigues cases obreres del nucli antic del barri, posteriorment, i a mesura que la seva integració econòmica i social era més efectiva pasaren a residir a les zones més modernes de la Soledat. Aleshores es produí un canvi en la fisonomia i la personalitat del barri.

Les petites plantes baixes amb corral o hortet al darrera tan característiques foren canviades per grans blocs de pisos i nombrosos veïns. Aquest creixement en la densitat d'edificació i població malhauradament no anà associat al desenvolupament de les infraestructures necessàries, com zones verdes, aparcaments o transports que han estat objecte de contínues reivindicacions per part dels veïns. En els darrers anys han sorgit també greus problemes a la zona derivats d'un alt índex de delinqüència associada a la venda i consum de drogues, especialment evident a la Soledat vella. En aquest sentit, la tasca empresa pels serveis socials de l'Ajuntament de Palma (Llevant nord i sud) i la mobilització dels veïns pretenen donar solucions a aquestes i altres qüestions que actualment es plantegen al barri.

Josep Merino

PATRIMONI

UN BARRI OBRER I POPULAR

La barriada de la Soledat és una de les més antigues de les generades al voltant de la ciutat de Palma a partir de la segona meitat del segle XIX. Juntament amb el Molinar, Santa Catalina, els Hostalets, el Viver, etc., era un barri ocupat per classes populars i obreres que construïen els seus habitatges prop dels centres fabrils que començaven a florir als afores de la ciutat.

L'ocupació primerenca d'aquests terrenys té, però, uns orígens molt anteriors. Fou al voltant de l'any 1582 quan l'orde dels Mínims decidí instal·lar-se a aquesta zona dels afores de Palma, on bastí un convent, que dedicaren a la Verge de la Soledat, que va esser qui donà nom, molt posteriorment, a la barriada. Al poc temps, i a causa de la falta de salubritat de la zona, que era molt pantanosa, els mínims abandonaren el convent, que es convertí en oratori. Dissortadament, avui no queda cap resta de les antigues edificacions que l'orde va aixecar, bé que el seu record es conserva viu i, així, la plaça principal de la barriada, just al costat de la nova església parroquial, és dedicada a aquest orde religiós.

Va esser devers la meitat del segle XIX, després de la dessecació del prat i gràcies a la ubicació a la zona del complex fabril de can Ribes a l'àrea coneguda per l'Hort del Ca, quan començà la paulatina parcel·lació i urbanització d'aquesta part de la perifèria ciutadana que, a poc a poc, va veure com s'hi anaven instal·lant altres indústries, les més conegudes de les quals foren can Roca, la Maquinària Agrícola, la Fundició Mallorquina, Calçats Salom (Gorila), etc. Ara no queden més que restes molt degradades d'aquestes antigues instal·lacions.

Malgrat que la barriada ha sofert fortes transformacions a les darreres dècades, podem veure encara com es conserven les restes de l'urbanisme popular i obrer del barri, especialment a la part més antiga, que és situada al costat dret de la carretera de Manacor. Sorpren abandonar l'àmplia avinguda i, només travessant un carrer, veure com es transforma el paisatge urbà, de grans

Ca la Torre

Vila de la Soledat

edificis de pisos, en un de cases petites i modestes, quasi rurals.

Bona part dels habitatges d'aquesta part del barri responen als models típics

de les cases populars illenques, la major part són de planta baixa i un sol pis al damunt, amb façanes que presenten

...

Escola Nova de la Soledat

Vil·la de la Soledat

... balcon o finestres grans, amb persianes mallorquines i coberta de teula àrab. Altres són plantes baixes amb coberta

de teula i dos aiguavessos o de terrat pla amb balustrada de gelosies, que majoritàriament disposen d'un petit corral o hort a la part del darrera.

Ressenyaables són també algunes construccions de tipus xalet o vil·la, que en el seu temps devien pertànyer a gent més acomodada, però que ara es troben quasi totes en estat ruïnós.

Dissortadament no s'ha inclòs en el nou catàleg municipal cap element d'aquesta barriada, potser qualcun és mereixedor de figurar-hi, especialment l'església parroquial, l'escola pública i el habitatges coneguts com les cases del Montepío.

L'església parroquial de la Soledat fou beneïda el 27 de setembre de 1885, i respon a un projecte de l'arquitecte Pere d'Alcàntara Penya. Formalment pertany al model historicista neogòtic propi de l'època, i està especialment inspirada en la parròquia ciutadana de Santa Eulàlia. El temple és de grans dimensions (850 m²) i és format per tres naus, les dues laterals més petites i la central de majors proporcions. Destaca a l'interior la volta de creueria suportada per deu columnes. En el temple hi ha un total d'onze capelles laterals, sis a l'esquerra i cinc a la dreta, i un baptisteri.

A l'exterior cal destacar la presència dels elements neogòtics, com els contraforts i els aguts pinacles, però el més ressenyable és l'alt campanar de planta quadrangular, dividit en cinc pisos per línies d'imposta, i que remata amb un altre cos superior sobre el qual hi ha una coberta piramidal molt aguda. Els dos darrers trams presenten arcs ogivals a cada costat.

Un altre element important del barri és l'escola pública, també coneguda com l'escola nova de la Soledat, que va ésser aixecada sobre l'any 1933 i que fou projectada pel prolífic arquitecte Guillem Fortesa Pinya en un estil que es podria definir com neobarroc. Ja per acabar, cal esmentar la conservació de la major part de les cases conegudes com del Montepío, que es troben situades a l'acabament del carrer de Manacor i que foren construïdes entre els anys 1925- 26.

Per la seva tipologia suposen un bon i escàs exemple dels habitatges de les classes obreres de la nostra ciutat.

Joan Manuel Pons

VIDA SOCIAL

Com hem fet referència a l'apartat dedicat a la història de la Soledat, el que coneixem dels seus orígens ens perfilen un lloc poc poblat, dedicat a l'agricultura i amb uns condicionants que afavorien poc el desenvolupament de la vida social. Una de les primeres manifestacions ens vénen a partir de l'establiment dels Mínims, l'església dels quals era visitada pels viatjants que freqüentaven els camins de Manacor i Sineu. No obstant, per parlar d'aspectes relacionats amb l'activitat social i comunitària haurem d'esperar als moments en què la urbanització de la zona es fa més efectiva durant la segona meitat del segle XIX. El caràcter proletari i obrer dels seus habitants determinà el naixement de societats com la republicana el 1899 i la constitució d'un grup socialista el 1921, a la vegada, alguns capdavanters de l'incipient moviment obrer mallorquí foren veïns del barri. Així mateix, Pere d'Alcàntara Penya senyala que la Soledat disposava d'un casino i diverses tavernes per a gent obrera.

Al final del segle XIX hem pogut constatar com la presència de l'església es fa més manifesta. A la construcció de la parròquia s'ha de sumar la instal·lació de les Germanes de la Caritat de Sant Vicenç de Paul. Les religioses s'allotjaren inicialment en una casa del carrer d'Amer, on educaven els infants de les famílies del barri. Una vegada consolidades es traslladaren al carrer de Cabrera on construïren el convent i el col·legi encara que aviat la falta d'espai els obligà a traslladar el convent al carrer de les Ànimes.

Essent rector de la parròquia Jeroni Petro es projectà la compra d'un solar per a la construcció d'un nou convent, un col·legi i una guarderia, encara que

Col·legi públic del carrer de Bogotà

el pla no arribà a consolidar-se. El 1958, s'iniciava al pati del convent un edifici de tres plantes i 9 aules que s'inaugurà dos anys després. A la dècada dels anys 90 ja funcionaven 21 aules amb més de 600 alumnes. En temps de la República aquest col·legi s'anomenà L'Esperança i durant la postguerra es feien cercles d'estudis i reunions de les filles de Maria. Altres centres d'ensenyament que cal esmentar al barri són l'Escola Pública de la Soledat, anomenada popularment l'Escola Nova, l'edifici de la qual fou projectat per l'arquitecte Guillem Forteza Pinya, o el col·legi Balme — can Sans — sorgit als anys 40 per iniciativa dels germans Catalina i Joan Sans Miralles.

La Soledat s'ha caracteritzat des de sempre pel seu ambient festiu i per l'abundància d'espais recreatius i lúdics. En els anys 20 hi hagué la Sala Colonial on es projectaven pel·lícules de cinema. Una dècada després foren molt populars La Sala i La Clastra. Més recent fou el cinema Hispània, a Son Nadalet, que s'inaugurà el 1943. Els primers propietaris foren els germans Sans i el 1975 l'adquirí l'empresari d'espectacles Rafel Sales.

Entre les sales de festa que funcionaven al barri a la dècada dels setanta cal esmentar el Trebol, el Cocodrilo i, especialment el Rosales, que influí fortament

en la vida social de la Soledat encara que es troba fora dels seus límits administratius actuals. El 1970 Jaume Calafat fundà la coral Brotet de Romaní dedicada a la música religiosa i popular i, el 1978 a la plaça de Sant Francesc Xavier es creà el club de pesca Sant Francesc.

Dins l'Associació de Veïns de la Soledat hi sorgí l'agrupació folkòrica Art i Ball Mallorquí que comp-

ta actualment amb uns 40 membres. Hi ha també un Club d'Esplai la Soledat fundat per la parròquia i que té la seu al Centre Social. Cal dir també que les festes del barri se celebren per la Mare de Déu de la Soledat, el mes de setembre.

Dins aquest apartat de vida social cal fer també especial esment a l'activitat esportiva, ben present i arrelada al barri. Al final dels anys vint es fundà el Club Esportiu Soledat i sembla que més antic fou el Ràpid de la Soledat. En temps de la República hi hagué el Club Esportiu Republicà i a la dècada dels 40 sorgiren l'Acer i l'Atlante. Des del 1960, en inaugurar-se l'Estadi Balear hi té la seu el Club de Futbol Atlètic Balears que jugava anteriorment a Son Canals. Forta tradició ha tingut també el patinatge artístic, especialment a partir de la construcció d'una pista de patinatge a la plaça de Sant Francesc Xavier el 1957. Hi ha hagut dos equips, el Club de Patinatge la Soledat i el Club les Estrelles, que aconseguiren en diverses ocasions el campionat d'Espanya.

A títol individual, són originaris de la barriada importants esportistes com Josep Amengual, en pesca submarina; els germans Cristòfol i Antoni Salom, en motociclisme, i Guillem Pont Serra i Bartomeu Salas Ribot, en futbol.

Josep Merino

EL MOVIMENT ASSOCIATIU

L'any 1987 es va constituir l'Associació de Veïns de la Soledat, que actualment és presidida per Antonio Hernández, i compta amb uns 625 socis.

Té un local llogat al carrer d'Antoni Rosselló i Nadal, on duu a terme tota una sèrie de tallers com aeròbic, pintura, ball de bot, confecció, treballs manuals, classes d'instruments musicals i ceràmica.

A més, organitza excursions, les festes de Sant Joan i, conjuntament amb la parròquia, les festes de la Mare de Déu de la Soledat.

Històricament, les principals reivindicacions de l'Associació es varen centrar en els problemes causats per les aigües pluvials i en el clavegueram, ja aconseguits. Actualment reclama una biblioteca i un centre cultural.

L'associació edita la revista La Soledat, bimensual, escrita, majoritàriament, en castellà.

El grup Art i Ball Mallorquí, pertany a l'Associació de Veïns. El responsable d'aquest grup de música popular és Rafel Pérez.

L'Associació també duu a terme una sèrie d'activitats esportives com futbol i patinatge artístic, conjuntament amb el Club de Patinatge les Estrelles de la Soledat.

Aquest Club va començar la seva activitat fa 30 anys amb el nom Club de Patinatge les Estrelles. Després d'un temps d'inactivitat, ara fa 8 anys va començar una nova etapa amb el nom actual. L'entrenadora és Maria del Carme Barceló, i la presidenta Ester Umbert. Té unes trenta patinadores i alguns patinadors.

L'any 1994 va aconseguir dos campionats de Balears en categoria femenina i un cinquè lloc en el campionat d'Espanya en categoria masculina.

El Club utilitza la pista de patinatge de la plaça de Sant Francesc Xavier. Aquest espai públic i el camp de futbol de Son Malferit són gestionats per la comissió esportiva de l'Associació de Veïns. S'ha de dir també que al camp de Son Malferit hi ha les oficines de la Federació Balear de Futbol.

Altres entitats esportives del barri són els equips de futbol de la Soledat i el filial Soledat Atlètic. El Club de la Soledat va ésser fundat l'any 1929, és presidit per Jaume Capellà.

Les categories van des de futbol-7 fins a un equip en categoria preferent. El Soledat At. és presidit per Antoni Marin i té equips en tres categories: cadet, infantil i futbol-7.

Altres equips de futbol de la barriada són el Rellotgeria Calvo, presidit per Jaume Calvo, i que té equips a les categories de juvenil, cadet i infantil. El seu filial, el Rellotgeria Calvo At., té equips a les categories benjamí i futbol-7. Finalment l'equip Portes Sans, dirigit per Sebastià Bordoy, té un equip a la categoria de futbol d'empreses.

Una altra entitat esportiva del barri és el Club Colombòfil l'Esportiva Missatgera, fundat l'any 1922 i presidit per

Mateu Montserrat. És l'entitat més antiga del barri, i també el club de colombòfilia més antic de Balears. Actualment té 124 socis.

La parròquia de la Mare de Déu de la Soledat té un grup d'acció social amb una assistenta social que coordina vuit voluntaris, que fan el seguiment dels casos problemàtics de la barriada, uns cent vuitanta. Per dur a terme aquesta tasca estan en contacte amb l'associació de veïns, l'IBAVI, els serveis socials de l'Ajuntament i els educadors de carrer.

La parròquia també

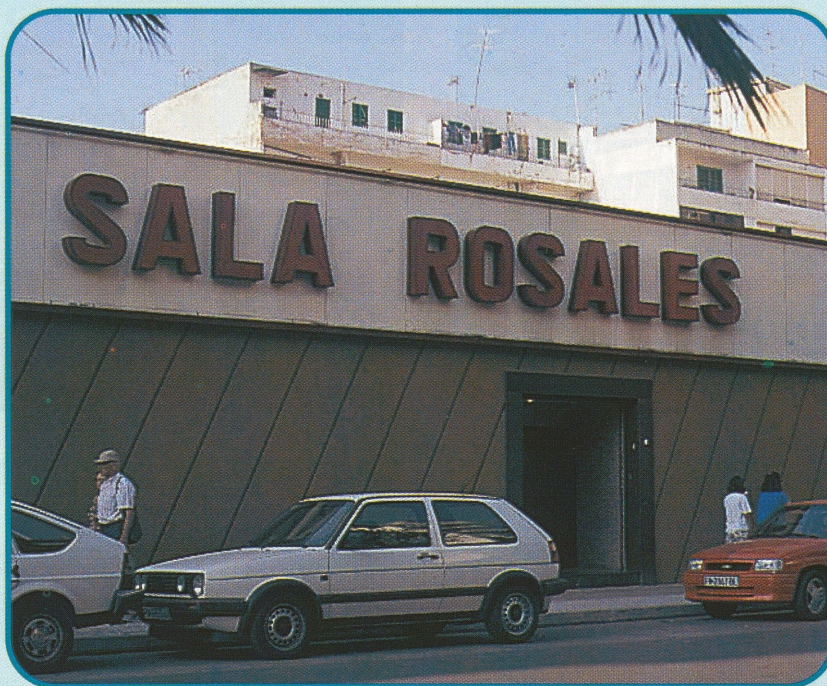
compta amb quatre grups de confirmació, un de catequesi familiar i el grup de Vida Creixent, format per unes vint-i-cinc persones de la tercera edat.

Lligat a la parròquia hi ha el Club d'Esplai la Soledat, amb set monitors que organitzen activitats de temps lliure per un grup de trenta a cinquanta al·lots. Tallers, excursions, festivals i colònies d'estiu són algunes de les activitats que duen a terme.

La Llar per a majors la Soledat, que compta amb 500 socis, té un local cedit per Sa Nostra. L'entitat, presidida per Bartomeu Vives va complir el seu 19è aniversari el passat mes de juny.

A més d'activitats com ball, excursions i jocs de taula, té un servei sanitari i un altre de perruqueria.

Finalment, hem de destacar les Associacions de Pares i Alumnes dels col·legis la Soledat, Sant Vicenç de Paül i Balmes.

Sala Rosales

Gabriel Barceló i Milta

Els Barris de Palma

Revisió del Pla general d'ordenació urbana i d'actuacions urbanístiques

Proper fascicle:

Polígon de Llevant, Son Malferit i l'Estadi Balear

Imatges del Polígon de Llevant, Son Malferit i l'Estadi Balear

Ajuntament de Palma